

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/48/2022
Identifikačné číslo spisu:	8416204185
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8416204185.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej, a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne G. S., bývajúcej v Č. Y., R. XXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., s. r. o., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 28, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, IČO: 00166 073, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp.zn. 2C/43/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. septembra 2021 sp.zn. 22Co/43/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. septembra 2021 sp.zn. 22Co/43/2020 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súde v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. júla 2020 č.k. 2C/43/2018-226 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 29.795,73 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na plnú náhradu trov prvoinštančného konania s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa preukázala všetky predpoklady vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej jej nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Kežmarok v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). Súd prvej inštancie vychádzal z tvrdení žalobkyne, že škoda spočívajúca v náhrade trov exekučného konania spolu vo výške 29.795,73 eur, mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Kežmarok, ktorý odmietol vyznačiť doložku právoplatnosti na rozsudku Okresného súdu Kežmarok z 2. júla 2013 sp.zn. 2C/84/2008. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že na rozsudok inak právoplatný bola doložka právoplatnosti vyznačená až 12. mája 2014 spätne, čo malo za následok okamžitú vykonateľnosť rozsudku a podanie návrhu na vykonanie exekúcie voči žalobkyni. Žalobkyni tak nebola poskytnutá dvojmesačná lehota na plnenie určená rozsudkom. V tejto dobe zároveň nemohla žalobkyňa objektívne disponovať s nehnuteľnosťami a splniť si tak svoju povinnosť uloženú súdnym rozhodnutím

riadne a včas. Žalovaný - P. S. podal v konaní sp.zn. 2C/84/2008 odvolanie len preto, že ho súd prvej inštalácie nesprávnym poučením utvrdil v závere, že odvolanie je prípustné proti všetkým výrokom predmetného rozhodnutia, pričom platí, že aj keď súd nesprávne poučí o možnosti podať opravný prostriedok, odvolací súd podané odvolanie odmietne, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Pretože zodpovednosť štátu za škodu je daná bez ohľadu na zavinenie, súd prvej inštalácie dospel k záveru, že išlo o nesprávny úradný postup, ak bola doložka právoplatnosti vyznačená nesprávne a to bez ohľadu na to, či možno osobe, ktorá právoplatnosť vyznačovala pochybenie vytýkať alebo nie. Zároveň nebolo podstatné, čím bol omyl vyvolaný a teda ani to, že vyznačenie právoplatnosti sa odvíjalo od vád, ktoré sa prejavili v obsahu predmetného rozsudku a to v poučení o prípustnosti odvolania. Pokiaľ išlo o existenciu škody, súd prvej inštalácie mal za to, že podaním návrhu na vykonanie exekúcie zo strany P. S. a následným exekučným konaním sp.zn. EX 38/14, 5Er/384/2014 vznikla žalobkyni povinnosť úhrady trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní vo výške 1.285,73 eur a trov exekúcie vo výške 28.510,- eur. Žalobkyňa preukázala úhradu týchto trov exekučného konania platiteľom X. W., ktorý plnil namiesto nej z titulu kúpnej zmluvy uzatvorenej so žalobkyňou, predmetom ktorej bola vyporiadavaná nehnuteľnosť z konania sp.zn. 2C/84/2008, pričom kupujúci (manželia H. X. W. a Q. W., Q.. S. X. a Q.. H. S. P., V..) mali ako časť kúpnej ceny uhradiť trovy exekučného konania za žalobkyňu. Uvedenú sumu súd prvej inštalácie považoval za ušlý zisk, ktorý žalobkyňa mohla dôvodne očakávať, avšak táto suma bola premietnutá do kúpnej ceny predávanej nehnuteľnosti a vyplatená nie žalobkyni, ale na úhradu trov exekúcie. Pokiaľ ide o príčinnú súvislosť, súd prvej inštalácie uviedol, že aj keď je podanie návrhu na vykonanie exekúcie oprávneným ďalšou skutočnosťou, ktorá bola pre vznik škody podstatná, nešlo o hlavnú príčinu, ktorá vyvolala následok v podobe vzniku škody, ale iba o súčasť reťazca príčin, ktorý vyvolal nesprávny úradný postup. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP”).

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovanej rozsudkom z 28. septembra 2021 sp.zn. 22Co/43/2020 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštalácie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP) a priznal žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu, o výške ktorej bude rozhodnuté v samostatnom uznesení (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP). V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v čase doručenia uznesenia odvolacieho súdu z 26. marca 2014 č.k. 4Co/141/2013-479 už žalobkyni uplynula dvojmesačná parížna doba na plnenie podľa výroku III rozsudku Okresného súdu Kežmarok z 25. januára 2013 č.k. 2C/84/2008-418 a rozsudok sa stal vykonateľným exekučným titulom na vymáhanie v exekučnom konaní. Žalobkyňa tak bez vlastného zavinenia prišla o možnosť splniť si svoju povinnosť a vyplatiť žalovanému P. S. náhradu za vyporiadanie spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti vo výške 139.500,- eur do 2 mesiacov od právoplatnosti rozsudku, ako správne konštatoval už súd prvej inštalácie. Odvolací súd poukázal na ustanovenie § 62 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku, z ktorého vyplýva povinnosť súdnej tajomníčky alebo iného povereného zamestnanca vyznačiť doložku právoplatnosti do súdneho spisu bezodkladne po tom, čo sa dozvie, že rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Odvolanie voči výroku IV rozsudku Okresného súdu Kežmarok o vylúčení vzájomného návrhu na samostatné konanie, nemalo vplyv na právoplatnosť zvyšných výrokov, ktorá nastala riadne teda 1. mája 2013 a v tomto rozsahu sa rozsudok stal vykonateľným 1. júla 2013. Vzhľadom na skutočnosť, že v danom prípade išlo o zodpovednosť objektívnu, postačovalo pre nesprávny úradný postup aj samotné nevyznačenie doložky právoplatnosti bez toho, aby súdna tajomníčka svojou nečinnosťou pochybila. Odvolací súd považoval za nespravodlivé, aby žalobkyňa niesla dôsledky za nesprávny postup štátneho orgánu, v tomto prípade súdu, ktorý pozná právo a mal vedieť, že podaním odvolania proti výroku IV rozsudku nie je dotknutá právoplatnosť ostatných výrokov. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynul záver, že na strane žalobkyne nedošlo k očakávanému zväčšeniu jej majetku z dôvodu úhrady trov exekučného konania, ktoré preukázateľne uhradil za žalobkyňu kupujúci nehnuteľnosti ako súčasť kúpnej ceny. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej, že žalobkyňa mala dostatočný časový priestor na splnenie povinnosti od doručenia uznesenia odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania dňa 12. mája 2014 do doručenia upovedomenia o začatí exekučného konania dňa 13. júna 2014, odvolací súd poukázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštalácie v bode 42, s ktorým sa stotožnil. Za podstatné považoval to, že súdom

uložená dvojmesačná lehota na plnenie povinnosti nikdy nebola žalobkyni poskytnutá. Pokiaľ išlo o námietky voči existencii príčinnej súvislosti, odvolací súd súhlasil s ich posúdením súdom prvej inštancie a dodal, že aj keď záznam do katastra nehnuteľnosti na základe súdneho rozhodnutia nemá právotvorný charakter, bolo ťažko predstaviteľné, že bez vyznačenia doložky právoplatnosti ako úradného osvedčenia o právnej skutočnosti, by žalobkyňa mohla s nehnuteľnosťou disponovať a predat' ju za účelom splnenia súdom uloženej povinnosti. Nemožnosť žalobkyne nakladať s nehnuteľnosťou dokladal podľa odvolacieho súdu aj výsluch svedka X. B., ktorý mal dlhodobý záujem o kúpu predmetnej nehnuteľnosti, rokoval so žalobkyňou o jej kúpe, avšak ustúpil od úmyslu jej kúpy, keď sa dozvedel o plombe, resp. exekúcii na predmetnú nehnuteľnosť. Odvolací súd uzavrel, že z preukázaných skutkových okolností bolo zistené, že škoda v podobe ušlého zisku bola žalobkyni spôsobená v dôsledku nesprávneho úradného postupu zamestnanca Okresného súdu Kežmarok a ten bol podstatnou príčinou toho, že žalobkyňa nemohla vôbec disponovať s nehnuteľnosťami, splniť súdom uloženú povinnosť riadne a včas a predísť vzniku škody spočívajúcej v náhrade trov exekučného konania.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces a súčasne pre nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Odvolaciemu súdu vytýkala, že nedal odpoveď na viacero podstatných námietok k rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý označila za nepreskúmateľný až zmatečný. Žalovaná v odvolaní namietala, že povinnosť žalobkyne vyplíť P. S. finančnú hotovosť na základe rozsudku Okresného súdu Kežmarok nebola viazaná na určenie spôsobu získania týchto finančných prostriedkov žalobkyňou predajom nehnuteľnosti. Žalobkyňa totiž v tomto súdnom konaní tvrdila, že potrebnou finančnou hotovosťou na vyplatenie disponuje a vypláť ju žalovanému v lehote dvoch mesiacov. Z tohto dôvodu nebola medzi povinnosťou žalobkyne plniť a nemožnosťou nakladať s nehnuteľnosťou žiadna príčinná súvislosť. Príčinou začatia exekučného konania a vzniku trov v tomto konaní bola výlučne tá skutočnosť, že žalobkyňa nedisponovala deklarovanou finančnou hotovosťou. Predmetom konania tak správne malo byť nie posúdenie, či žalobkyňa mohla nakladať s nehnuteľnosťou, ale či si splnila povinnosť vyplývajúcu jej z rozsudku Okresného súdu Kežmarok a ak nie, čo bolo príčinou. Odvolací súd však k týmto jej odvolacím námietkam uviedol len to, že žalobkyňa bez vlastného zavinenia prišla o možnosť splniť si svoju povinnosť v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti rozsudku, avšak tento argument nemožno automaticky označiť ako dôvod, resp. príčinu vzniku uplatnenej škody. Zároveň žalovaná už v odvolaní osobitne argumentovala skutočnosťou, že tu existovalo viacero časových momentov, ktoré výšku nákladov spojených s exekučným konaním determinovalo. Tieto náklady by nevznikli vôbec, ak by žalobkyňa vyplatila finančnú čiastku ihneď po doručení rozhodnutia odvolacieho súdu; tieto náklady by vznikli v neporovnateľnej výške, ak by žalobkyňa plnila svoju povinnosť do doručenia poverenia na vykonanie exekúcie; náklady by boli nižšie aj v prípade, ak by žalobkyňa plnila v lehote na podanie námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie. Žalovaná ďalej namietala, že aj keby žalobkyňa mala k dispozícii dvojmesačnú lehodu na plnenie, nemala by dostatok času na splnenie súdom uloženej povinnosti, keďže táto bola viazaná na predaj nehnuteľnosti a množstvo od nej nezávislých úkonov spojených s predajom nehnuteľnosti. Zdôraznila, že svedok B. vypovedal len o prebiehajúcich ústnych rokovaníach so žalobkyňou, s tým, že uzatvorenie kúpnej zmluvy bolo iba v štádiu úvah, pričom nedošlo ani k dohode o kúpnej cene ako podstatnom znaku kúpnej zmluvy. Z uvedeného vyplýva, že argument o príčinnej súvislosti medzi exekučným konaním a nemožnosťou uzatvoriť kúpnu zmluvu so svedkom, bol nepravdivý, čo bolo namietané aj v odvolaní. Súd prvej inštancie od počiatku nesprávne položil otázku posúdenia splnenia existencie príčinnej súvislosti medzi údajným nesprávnym úradným postupom súdu a nemožnosťou žalobkyne disponovať s nehnuteľnosťami namiesto nemožnosti splnenia si povinnosti vyplývajúcej z rozhodnutia, ktorej následkom mal byť vznik škody v podobe trov exekučného konania. Ani na tieto argumenty však odvolací súd neodpovedal, hoci žalovaná uviedla niekoľko skutkových okolností, ktoré absolútne a nepochybne vylučovali možnosť prijatia záveru o splnení podmienky príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. K nesprávnemu právnemu posúdeniu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaná formulovala otázku v znení, či možno za nesprávny úradný postup Okresného súdu Kežmarok považovať nevyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na rozsudku súdu prvej inštancie v čase, keď to žiadala žalobkyňa a keď bolo proti tomuto rozsudku podané odvolanie, z ktorého nebolo možné určiť rozsah, v akom sa rozsudok napáda. Mala za to, že v

tomto prípade súdna tajomníčka postupovala správne, keď doložku právoplatnosti nevyznačila, nakoľko nebolo v jej kompetencii posúdiť rozsah podaného odvolania a k jej vyznačeniu pristúpila bezodkladne potom, ako sa o právoplatnosti rozsudku dozvedela. V priebehu konania tak nedošlo k nečinnosti ani prietahom v konaní súdu, ktoré by bolo možné považovať za nesprávny úradný postup súdu. Z tohto dôvodu nebol ani naplnený základný predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. a to existencia nesprávneho úradného postupu. Záver odvolacieho súdu, že nevyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti Okresným súdom Kežmarok bolo nesprávnym úradným postupom, je tak podľa názoru žalovanej nesprávnym právnym posúdením veci. Z týchto dôvodov navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie, alternatívne aby napadnutý rozsudok zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol.

4. Žalobkyňa k podanému dovolaniu uviedla, že rozhodnutia súdov nižších stupňov sú vecne správne a dostatočne odôvodnené, pričom dovolací súd sa zaoberal všetkými podstatnými otázkami pre rozhodnutie vo veci samej. Zdôraznila, že sama nemôže žiadnym spôsobom zasiahnuť do právnej úpravy, ani do postupu súdu pri vyznačovaní doložky právoplatnosti. Tvrdila, že žalovaná v dovolaní zavádzala, pretože žalobkyňa nikdy netvrdila, že by disponovala hotovosťou v takej výške, aby mohla vyplatiť P. S.. V pôvodnom konaní chcela 6 mesiacov na vyplatenie a súd ju nakoniec doviedol k súhlasu s 2-mesačnou lehotou na vyplatenie, ak by finančnú hotovosť mala, nepotrebovala by žiadnu lehotu na vyplatenie. Zotrvávala na názore, že ak by súd doložku právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku vyznačil, mohla s nehnuteľnosťou disponovať a bola by v stanovenej lehote splnila súdom uloženú povinnosť. Keďže nemohla s nehnuteľnosťami disponovať, nevedela ich predovšetkým založiť, aby dostala úver na vyplatenie odstupujúceho podielového spoluvlastníka. Retroaktívnym vyznačením doložky právoplatnosti a vykonateľnosti sa tak dostala do omeškania a ihneď voči nej začala exekúcia. Retroaktívne vyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti súdom bolo zároveň potvrdením tej skutočnosti, že ak súd odmietol vyznačiť doložku právoplatnosti pred rokom, tak nepostupoval správne. K žalovanej namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedla, že dovolací súd sa už zaoberal doložkou právoplatnosti na rozhodnutí súdu a prípadom, keď doložka bola vyznačená napriek tomu, že nemala byť a to v uznesení najvyššieho súdu sp.zn. 2Cdo 129/2010. Podľa jej názoru strana sporu má právny nárok na vyznačenie doložky právoplatnosti, bez ktorej žiadny štátny orgán nebude akceptovať rozhodnutie súdu. Štát pritom nesie zodpovednosť za to, ak je doložka vyznačená nesprávne, pričom pod takýto prípad je potrebné zahrnúť aj odmietnutie vyznačenia doložky právoplatnosti a vykonateľnosti. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol a ak dospeje k záveru, že je prípustné, aby dovolanie ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) zároveň aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so

súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Dovolateľka tvrdila, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že odvolací súd neodpovedal na jej zásadné odvolacie argumenty a otázky, konkrétne nedal odpoveď na otázku, či vznik škody predstavujúcej náklady exekučného konania bol priamym a bezprostredným následkom nesprávneho úradného postupu, prípadne, či by sa žalobkyňa vyhla vzniku nákladov, ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu. Odvolací súd napriek tomu potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré bolo nepresvedčivé až zmätočné.

10. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10, 9 Cdo 248/2021).

11. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

12. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

13. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva relevantnú odpoveď na všetky podstatné otázky sporu a dospel k záveru, že tomu tak nie je. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje dostatok dôvodov, prečo potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, a to najmä vo vzťahu k odvolacej argumentácii žalovanej týkajúcej sa existencie príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Kežmarok a žalobkyňou uplatnenou škodou v podobe trov exekučného konania.

14. Dovolateľka totiž už v odvolaní namietala, že skutočnou príčinou vzniku trov exekučného konania nebolo nevyznačenie doložky právoplatnosti, ale postup samotnej žalobkyne, ktorá si nesplnila povinnosť uloženú súdnym rozhodnutím. Žalovaná vzniesla v odvolaní konkrétne námietky a to, že žalobkyňa nebola súdom zviazaná na konkrétny spôsob uspokojenia svojej povinnosti predajom nehnuteľnosti; že v súdnom konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva tvrdila, že disponuje potrebnou finančnou čiastkou; že žalobkyňa si sama zvolila spôsob splnenia svojho záväzku predajom nehnuteľnosti; že nepreukázala existenciu reálneho kupujúceho nehnuteľnosti, nakoľko z výsluchu svedka B. vyplynulo, že nikdy nedošlo k dohode o kúpnej cene ako podstatnej náležitosti kúpnej zmluvy a z priebehu rokovaní

tak ako ich opísal, nie je možné vyvodiť záver, že došlo k zmareniu kúpnej zmluvy v príčinnej súvislosti so začatím exekučného konania; že súd prvej inštancie neposudzoval celý spor správne, keďže príčinnú súvislosť neposudzoval vo vzťahu k trovám exekučného konania ale vo vzťahu k nemožnosti žalobkyne disponovať s nehnuteľnosťou a napokon namietala i to, že výška vzniknutých trov exekučného konania bola odlišná v jednotlivých časových momentoch a to ku dňu doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ku dňu doručenia upovedomenia o začatí exekučného konania a ku dňu uplynutia lehoty na podanie námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie. Na túto podstatnú odvoláciu argumentáciu žalovanej, ktorá sa viazala k splneniu podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. (najmä existencie príčinnej súvislosti) a bola zásadná pre správne posúdenie žalobného nároku, odvolací súd neposkytol primeranú odpoveď.

15. Argumentácia odvolacieho súdu v bode 39 odôvodnenia jeho rozsudku sa vzťahovala tak, ako to žalovaná uvádzala v priebehu sporu (v odvolaní i dovolaní), len k existencii príčinnej súvislosti medzi nevyznačením doložky právoplatnosti na rozhodnutí Okresného súdu Kežmarok a následkom spočívajúcim v nemožnosti žalobkyne s nehnuteľnosťou nakladať, nehovorí však nič o príčinnej súvislosti vo vzťahu k nespĺneniu povinnosti žalobkyne vyplývajúcej zo súdneho rozhodnutia a vzniku trov exekučného konania. Predaj nehnuteľnosti bol totiž nie výlučným, ale len jedným z viacerých možných spôsobov, ktoré si mohla žalobkyňa zvoliť na splnenie svojej povinnosti. Žalobkyňa, ktorá sama návrh na vysporiadanie podielového spoluvlastníctva nehnuteľnosti podala s tým, že sa rozhodla dobrovoľne prevziať na seba povinnosť vyplatiť odstupujúceho spoluvlastníka v lehote 2 mesiacov, si musela byť vedomá dôsledkov tohto svojho konania. Keďže zo súdneho rozhodnutia vyplývala výlučne povinnosť žalobkyne vyplatiť odstupujúceho spoluvlastníka (nie spôsob realizácie tejto povinnosti), skutočnosť, že sa žalobkyňa rozhodla „vsadiť všetko na jednu kartu“ a spoľahla sa na to, že finančné prostriedky zabezpečí práve predajom nehnuteľnosti a to v lehote 2 mesiacov, bola vecou jej vlastného rozhodnutia, za ktoré musí niesť zodpovednosť. Z výpovede žalobkyne pred súdom prvej inštancie tiež vyplynulo, že žalobkyňa mala nejakú finančnú hotovosť, avšak zo zistených skutkových okolností je zrejmé, že ju nevyužila na splnenie svojej povinnosti a to ani len čiastočne. V tomto smere je potom aj záver odvolacieho súdu, že žalobkyňa nemohla predísť vzniku škody (bod 41 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu), úplne nekorešpondujúci so zisteným skutkovým stavom.

16. K argumentácii a záverom odvolacieho súdu v bode 40 odôvodnenia rozsudku dovolací súd uvádza, že nielenže nereflektujú na zásadné námietky žalovanej proti tvrdeniu žalobkyne o existencii kupujúceho nehnuteľnosti, ktorý v dôsledku exekúcie odstúpil od rokovaní, ale nemajú ani oporu vo vykonanom dokazovaní. Z výsluchu svedka pána B. totiž skutočne vyplýva len to, že o nehnuteľnosť prejavil záujem, nie však to, že sa so žalobkyňou dohodli na podstatných náležitostiach kúpnej zmluvy. Žalobkyňa nepreukázala, že by rokovania s pánom B. dospeli do takej fázy, že by s istotou bolo možné konštatovať, že jedinou a výlučnou príčinou neuzavretia kúpnej zmluvy bolo začatie exekučného konania. Svedok sám uviedol, že cena nehnuteľnosti nebola dohodnutá, že o nej ešte mali prebiehať ďalšie rokovania a dokonca, že mala byť určená formou licitovania (viď zápisnica z pojednávania 4. júna 2020). Je teda zrejmé, že žiadna dohoda medzi žalobkyňou a pánom B. neexistovala, resp. bola len v štádiu prejavu záujmu pána B. o kúpu nehnuteľnosti, čo však nie je to isté, ako konsenzus predávajúceho a kupujúceho na podstatných náležitostiach zmluvy zakladajúci záväzok kupujúceho (napríklad vo forme zmluvy o budúcej kúpnej zmluve), ktorý by bol zmarený len v dôsledku začatia exekučného konania. Inými slovami, zo zistených skutočností nie je možné spoľahlivo uzavrieť, že pri obvyklom behu veci nebyť tvrdeného nesprávneho úradného postupu by kúpna zmluva medzi žalobkyňou a pánom B. bola aj skutočne uzatvorená.

17. Za absolútne ničím neodôvodnený záver považuje dovolací súd konštatáciu odvolacieho súdu v odôvodnení rozsudku v bode 41, že žalobkyňa nemohla predísť vzniku škody spočívajúcej v náhrade trov exekučného konania a to s poukazom na už vyššie spomenuté odvolacie námietky žalovanej. Pri výsluchu pred súdom prvej inštancie žalobkyňa uviedla, že svoju povinnosť si nespĺnila preto, lebo si bola istá, že pán B. nehnuteľnosť kúpi (viď zápisnica z pojednávania dňa 30. apríla 2018). Takýto postoj žalobkyne sa však vzhľadom na zistené skutkové okolnosti (viď bližšie bod 16 tohto rozhodnutia) javí ako ľahkovážny. Žalobkyňa nekonala s primeranou opatrnosťou, nesprávne vyhodnotila situáciu a

spoliehala sa výlučne na to, že nehnuteľnosť predá a vyplatí odstupujúceho spoluvlastníka v lehote 2 mesiacov. Žalobkyňa v konaní neprodukovala žiadne dôkazy, že by sa pokúsila uzavrieť zmluvu o budúcej kúpnej zmluve s potenciálnym záujemcom, dokonca ani to, že s ním v tomto čase viedla rokovania, či si obstarala finančné prostriedky cestou úveru alebo pôžičky, prípadne aspoň čiastočne svoj záväzok splnila z vlastných zdrojov, nekontaktovala odstupujúceho spoluvlastníka a hoci si bola vedomá svojej povinnosti z rozsudku, bola viac ako rok nečinná, všetky ňou prezentované aktivity začala realizovať až potom, ako zistila, že je voči nej vedené exekučné konanie. Nedá sa totiž prehliadnuť okolnosť, že sama žalobkyňa si bola vedomá, že rozsudok je právoplatný, z tohto dôvodu aj opakovane žiadala o vyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na Okresnom súde Kežmarok, napriek tomu nepodnikla žiadne kroky, ktoré by viedli k splneniu jej povinnosti.

18. Na záver dovolací súd ešte zdôrazňuje, že o existencii príčinnej súvislosti je možné hovoriť len vtedy, ak by zistené fakty preukazovali, že nebyť nesprávneho úradného postupu teda pri riadnom behu udalostí, by ku škode žalobkyne nedošlo. Vychádza sa, aby protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v logickom slede (nexus = spojenie, súvislosť, sled), teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha (test *conditio sine qua non* spoločný pre takmer všetky právne systémy Európskej únie), či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu. Súčasne však musí byť preukázané, že škoda by bez tejto príčiny nebola nastala (6MCdo/7/2013, pozri aj R 21/1992, 6MCdo/16/2012, 3MCdo/21/2011, 8Cdo/71/2017). Faktom tohto sporu je, že žalobkyňa nikdy nedisponovala finančnou hotovosťou, ktorú sa napriek tomu zaviazala na základe súdneho rozhodnutia vyplatiť. Faktom je aj to, že s nehnuteľnosťou nemohla disponovať po dobu nevyznačenia doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na rozhodnutí súdu, čo ju však nezabavovalo povinnosti z neho vyplývajúcej. A faktom zostáva, že existenciu skutočného záujemcu o kúpu nehnuteľnosti, ako ani inú aktivitu, ktorá by preukázateľne smerovala k splneniu uloženej povinnosti a ktorej uskutočneniu by tvrdený nesprávny úradný postup súdu zabránil, žalobkyňa dostatočne nepreukázala.

19. S poukazom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f) CSP a dovolanie žalovanej je z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími námietkami žalovanej, ktoré bez ďalšieho nebolo možné označiť za nepodstatné, resp. aj pre prípad ich naozajstnej nepodstatnosti chýba argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak, je tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Vzhľadom na zistenú vadu zmätočnosti dovolací súd sa ďalšími dovolacími dôvodmi nemal možnosť zaoberať.

20. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.